

Ἡ ἐγκληματικὴ παράδοση 14 χωριῶν τῆς Ἠπείρου

Γράφει ὁ συγγραφέας - λαογράφος
Γιῶργος Λεκάκης.

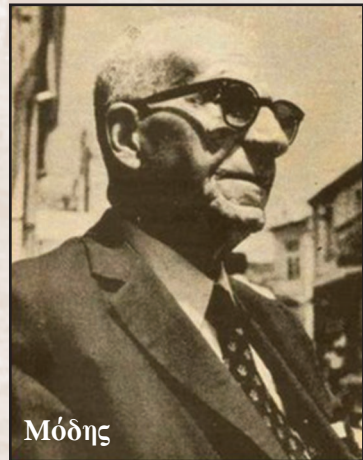
Πολίτης: «Γιὰ τὰ 14 χωριά δὲν ἀξίζει νὰ γίνη πόλεμος»!...
• Ρούσσοσ: «Τὰ 14 χωριά δὲν ἦταν ἐλληνικὸ ἔδαφος»!...
• Ἐὰν ἡ κυβέρνησις συνεννοήτο μὲ τὴν Σερβία, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ἔχανε τὸ ζήτημα.
• Γιατὶ δὲν ζητήθηκε ἡ συγκατάθεσις τῆς Συνελεύσεως γιὰ τὴν ἐκκένωση;

Ἡ συνεδρίασις ἄρχισε στὶς 5 μ.μ. Ἐπικυρώθηκαν τὰ πρακτικά. Πρὶν ἀρχίση ἡ συζήτησις τοῦ ζητήματος τῆς παραχωρήσεως τῶν 14 χωριῶν τῆς Ἠπείρου στὴν Ἀλβανία, προηγήθηκε ἡ συζήτηση γιὰ... τὴν ἐξαγωγή τυροῦ καὶ ἐλαίου!

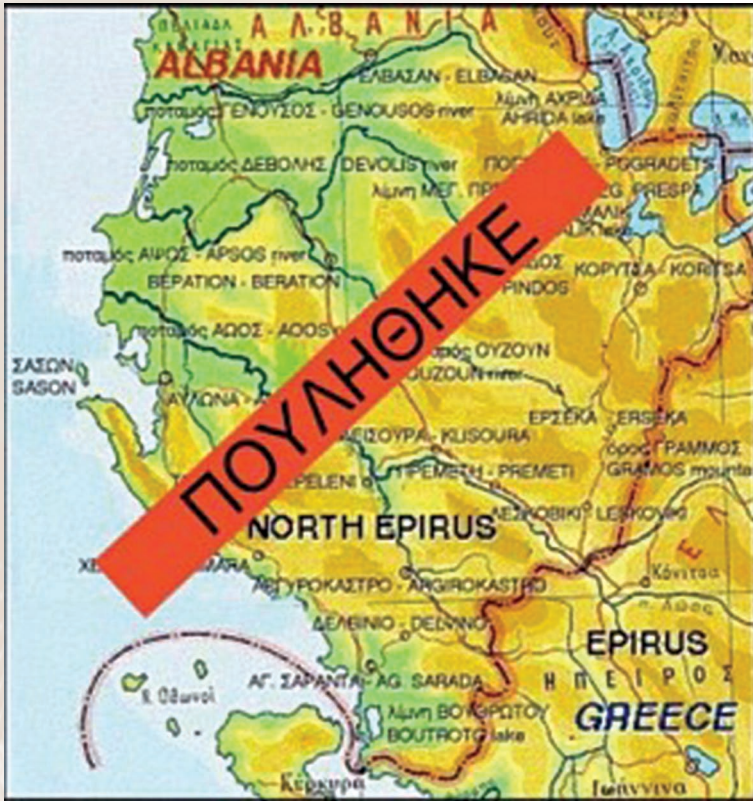
«Θὰ ἦταν προτιμότερο, ἢ ἐπερώτησις τῶν 14 χωριῶν νὰ συζητηθῆ μὲ τὴν ἐπερώτησις τῶν μειοψηφιῶν. Ἀλλὰ κατόπιν συστάσεως τῆς κυβερνήσεως, δὲν εἶναι δυνατὸν αὐτό», λέγει ὁ Μόδης.

Καὶ ἐπὶ τέλους ἀρχίζει ἡ συζήτηση περὶ τῶν ἐλληνο-ἀλβανικῶν συνόρων:

Ὁ Μόδης συνεχίζει: «Δὲν θὰ ἦταν δέ, ἄσκοπο νὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις γιὰ τὴν τύχη τῶν κατοίκων ἐνὸς τμήματος τοῦ κράτους, τὸ

Μόδης

όποιο απέσπασθη ήδη. Τα 14 αυτά χωριά τὰ εἶχαμε παραλάβει ἔναντι ἄλλης περιοχῆς, στήν περιφέρεια Μοναστηρίου, τὴν ὁποία παραχωρήσαμε στοὺς Σέρβους. Μέχρι τὸ 1921 οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν αὐτῶν ἦσαν Ἕλληνες πολίτες ὑφιστάμενοι ὅλες τὶς ὑποχρεώσεις τοὺς πρὸς τὸ κράτος. (σ.σ.: Ἐρώτηση τοῦ γράφοντος πρὸς τὸν Μόδη: Τὸ

κράτος δὲν εἶχε ὑποχρεώσεις πρὸς αὐτούς;). Καὶ κατὰ τὸ 1917 οἱ Γάλλοι κατέχοντες τὰ χωριά αὐτὰ δὲν ἔπαυαν νὰ τὰ θεωροῦν ἑλληνικά καὶ νὰ ἐφαρμόζουν τοὺς ἑλληνικοὺς νόμους. Βραδύτερον ἀνεσύρθη καὶ ἐτέθη ὑπὸ συζήτησι ἓνα παλαιὸ πρωτόκολλο, τὸ ὁποῖο κατόπιν τῶν μεγάλων γεγονότων τὰ ὁποῖα μεσολάβησαν καὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἰσχύη. Ἐν τούτοις ἡ Πρεσβευτικὴ Διάσκεψις τὸ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τῆς καὶ ἐξέδωσε τὴν δυσμενῆ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπόφασιν. Οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν αὐτῶν εἶναι κατὰ πλειοψηφίαν Ἕλληνες. Παλαιότερα ἀπόφασιν τῆς Διασκέψεως ἐπεδίκαζε τὴν σερβικὴ μονὴ τοῦ Ἁγ. Σάββα στήν Ἀλβανία. Ἐν τούτοις, ἐνῶ ἐμεῖς σπεύσαμε νὰ ἐκκενώσουμε τὰ 14 χωριά, οἱ Σέρβοι - μολοντί γι' αὐτούς ἡ ἀπόφασιν ἐξεδόθη πολὺ προηγουμένως - κατέχουν ἀκόμη τὸ μοναστήρι!... Ἐρωτᾶται ἤδη, γιὰτὶ ἡ κυβέρνησις προέβη στήν ἐκκένωσιν πρὶν ἐρωτηθῆ ἡ Συνέλευσις καὶ πρὶν οἱ Σέρβοι ἐκκενώσουν τὴν μονή. Καὶ τὰ δύο ζητήματα εἶναι σοβαρώτατα. Τὸ γεγονὸς τῆς παραμονῆς τῶν Σέρβων ἐνέχει ὑψίστην σημασίαν, διότι ἡ Ἑλλάς ἔδωκε τὴν ἐντύπωσιν κρατικῆς ἀδυναμίας. Ἡττηθήκαμε διπλωματικῶς, διότι δὲν ἐντείναμε τὶς δυνάμεις μας καὶ δὲν πιστεύσαμε στήν νίκην». Οὐδεὶς ἀντέλλεξε!

Τὸν λόγον παίρνει ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, Ρούσσος, ὁ ὁποῖος

εἶπε: «Ἀπὸ τὸ 1913 ἔχει λυθῆ τὸ ζήτημα τῶν συνόρων μὲ τὴν Ἀλβανία. Ἡ χάραξις ὅμως ἀνεβλήθη, ἔνεκα τοῦ ἡπειρωτικοῦ ἀγῶνος. Ὄταν δέ, κατὰ τὸ 1921 ἡ Ἀλβανία εἰσήλθε στὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ἐζήτησε νὰ λυθῆ αὐτὸ τὸ ζήτημα, γιὰ νὰ παύσουν οἱ προστριβές μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Ἡ ἑλληνικὴ καὶ σερβικὴ ἀντιπροσωπεῖες ἀντέκρουσαν σθεναρῶς αὐτὴν τὴν αἴτηση τῆς Ἀλβανίας, καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν παρέπεμψε τὸ ζήτημα στὴν Διάσκεψη τῶν Πρεσβευτῶν, ἡ ὁποία ἀκολούθησε μέσῃ λύσει καὶ ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς παραχωρήσεως τῶν 14 χωριῶν στὴν Ἀλβανία. Ἡ κυβέρνησις διαμαρτυρήθηκε κατὰ τῆς τελεσιδίκου αὐτῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ τὴν 25ῃ Αὐγούστου τῆς ἀνακοινώθηκε ἡ ἀπόρριψις τῆς αἰτήσεώς της. Καὶ μᾶς ὠρίσθη ἀκόμη, ὡς ἡμέρα ἐκκένωσεως τῶν χωριῶν, ἡ 31^η Ὀκτωβρίου. Ἡ τότε κυβέρνησις παρεκάλεσε ὅπως ἀναβληθῆ τοῦλάχιστον ἡ ἐκκένωσις, μέχρις ὅτου ἡ Ἐθνοσυνέλευσις – ἡ ὁποία εἶχε τότε διακοπές – ἐπαναλάβῃ τὶς ἐργασίες της καὶ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκχώρησι. Ἡ Πρεσβευτικὴ, ὅμως, Διάσκεψις ἐζήτησε νὰ ἐκτελεσθῆ ἀμέσως ἡ ἀπόφασίς της, ἀφοῦ ἡ Ἑλλάς δὲν εἶχε νὰ παραχωρήσῃ ἑλληνικὸ ἔδαφος, ὥστε νὰ ἀπαιτῆται ἡ ψήφος τῆς Συνελεύσεως, διότι δὲν θεωροῦσαν ἑλληνικὸ ἔδαφος τὸ παραχωρηθέν. Κατὰ τὴν ἐπίδοσι αὐτῆς τῆς διακοινώσεως, μᾶς δηλώθηκε ὅτι θὰ ἀσκηθοῦν καὶ μέτρα πίεσεως κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐὰν δὲν ἐκτελέσῃ αὐτὴ τὴν ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων».

Τότε σηκώθηκαν πολλοὶ κι ἐρώτησαν τὸ αὐτονόητο: «Γιατὶ δὲν ἐφαρμόσθησαν πιεστικὰ μέτρα κατὰ τῆς Σερβίας;». Κι ὁ Ρουσσὸς ἀπάντησε: «Στὴν Σερβία δὲν ἐτάχθη προθεσμία. Ἡ Σερβία ἐξ ἄλλου κατέφυγε καὶ στὸ Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης, στὸ ὁποῖο ἀναφερθήκαμε κι ἐμεῖς, ἀλλὰ στὴν Χάγη ἀπερρίφθη ἡ αἰτήσίς μας». Μὲ ἄλλα λόγια ὁ Ρουσσὸς παραδέχθηκε τὴν ἀδυναμία μας νὰ ἐπιβληθοῦμε ἢ νὰ εἰσακουσθοῦμε στὸ Διεθνὲς Δικαστήριον ἢ ἔστω στὴν διεθνή διπλωματία! Τότε ὁ Σεχιώτης ἐρώτησε: «Γνωρίζετε ἐὰν ἡ Σερβία προέβῃ σὲ ἄλλα διαβήματα;». Κι ὁ Ρουσσὸς ἀπάντησε πὼς δὲν τὸ γνωρίζει! Καὶ πολὺ σωστὰ ὁ Σεχιώτης τὸν ἔβαλε στὴν θέση του, λέγοντάς του: «Ἐπρεπε νὰ τὸ γνωρίζατε! Ἐὰν συνεννοήσθε μὲ τὴν Σερβίαν ὡς σύμμαχον, θὰ ἀπεφεύγαμε τὴν ἄμεσον ἐκκένωσιν τόσοσιν ἐσπευσμένως»...

Σὲ αὐτὸ ἀπάντησε ὁ πρωθυπουργός: «Ὄταν χάσῃ κανεὶς μίαν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον διεθνῶς, δὲν ὑπάρχει Ἐφετεῖον διὰ νὰ προσφύγῃ. Δὲν εἶχαμε δὲ καὶ διπλωματικὰς ἐνισχύσεις ἀπὸ ἄλλα κράτη, διὰ νὰ ἐνισχύσωμεν τὸ δίκαιόν μας»...

Τὸν λόγο ἐπῆρε ὁ τ. ὑπ. Συγκοινωνίας, Μπότσαρης: «Ὁ ὑπ. Ἐξωτερικῶν εἶπε ὅτι τὸ ἔδαφος δὲν εἶχε διεθνῶς ἀναγνωρισθῆ ὡς ἑλληνικόν. Οἱ Δυνάμεις, μὲ ἐπίσημη ἀνακοίνωσι, κατὰ τὸ 1915 καὶ 1916, κατέστησαν γνωστὸ στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σερβία ποιά εἶναι «ντὲ φάκτο» τὰ σύνορα τῶν δύο χωρῶν. Καὶ τὰ σύνορα αὐτὰ σεβάσθησαν οἱ σύμμαχοι, κατὰ

τήν διαμονή τους στην Μακεδονία. Ἐάν οἱ Δυνάμεις ἀντίκρουζαν κατὰ τήν συζήτηση τοῦ ζητήματος περισσότερο ἐνδιαφέρον καί μεγαλύτερα ἀντίσταση, δέν θά ἐπέμεναν στήν ἄδικη ἀπόφαση. Παρατήρησα ὅτι ὁσάκις ἐγώ, ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς διαχαράξεως τῶν συνόρων ἐπέμενα σέ κάτι, αὐτοὶ ὑποχωροῦσαν. Ἐφ' ὅσον ὅλοι ἐμεῖς, δηλαδή ὅλες οἱ κυβερνήσεις καί ἡ Συνέλευσις δείξαμε ἠττοπάθεια καί δέν φανήκαμε ἰσχυροὶ στήν ἀντίστασή μας, ἦταν φυσικὸ νὰ χάσουμε τὰ 14 χωριά... Ἄλλως εἰπεῖν, ὁ Μπότσαρης χαρακτήρισε τοὺς Ἑλληνες διπλωμάτες ἀδιάφορους καί χλιαροὺς...

«Ἡ Συνέλευσις οὐδέποτε ἔδωκε τὴν συγκατάθεσή της», εἶπε ὁ Κυβέλος. «Ἡ συζητήσις αὐτὴ ἐπέχει θέσιν διαμαρτυρίας κατὰ τῶν ἰσχυρῶν, γιὰ τὶς συνεχεῖς ἀδικίες κατὰ τῆς Ἑλλάδος» καί καταχειροκροτήθηκε...

«Ἡ Συνέλευσις ἐξέδωκε ψήφισμα νὰ μὴ παραχωρηθοῦν τὰ χωριά. Καί ἡ Γ' Συνέλευσις ἔχει ψήφισμα παρόμοιο», εἶπε ὁ Γεωργίτσας.

Ἀλλὰ ὁ Μπότσαρης ἐξακολούθησε: «Ἡ Ἑλλὰς διὰ τῆς ἀπωλείας αὐτῶν τῶν χωριῶν ἔχασε στρατηγικὰς θέσεις στὰ σύνορα, ἀπώλεσε δὲ καί ἠθικῶς, διότι ἐφάνη πρόθυμη νὰ δέχεται παραχώρηση ἐδαφῶν της, μετὰ ἀπὸ πίεση τῶν ἰσχυρῶν. Αὐτὸ ὀφείλεται καί στήν 1η Νοεμβρίου, ἀλλὰ ἡ εὐθύνη ἀνήκει σὲ ὅλους. Ἡ ἀπόφασις τῆς ἐκκενώσεως τῶν 14 χωριῶν ἐλήφθη στὸ Συμβούλιο τῶν ἡγετῶν τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει κομμάτων, οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἐδέχθησαν νὰ γίνῃ ἐκκένωσις. Καί ἐν τούτοις ἡ κυβέρνησις οὐδὲν δικαίωμα εἶχε νὰ παραχωρήσῃ ἐλληνικὸ ἐδαφος, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Συνέλευση. Ἐγώ, ὡς ὑπουργός, ἀπειλήσα μὲ παραίτηση στὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο, ὅταν γινόταν λόγος περὶ παραχωρήσεως καί κατόπιν τούτου συνετάχθη ἡ διακοίνωσις πρὸς τὴν Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν, ὅπως ἀναμείνη ἡ κυβέρνησις τὴν σύγκληση τῆς Συνελεύσεως».

Ἀπὸ τὰ ἔδρανα σηκώθηκε ὁ Παπαναστασίου καί εἶπε πῶς «ἐγώ, ὡς κυβέρνησις εἶχα προβάλλει ὡς δικαιολογία τῆς ἀρνήσεώς μου τὴν ἔλλειψη τάξεως στήν Ἀλβανία». Μὰ δέν ἦταν αὐτὸ τὸ ζήτημα Παπαναστασίου. Δὲν κερδίζεις διπλωματικὰ ἐὰν ἰσχυρισθῆς ἀταξία τοῦ ἀντιπάλου, ἀλλὰ εὐταξία δική σου... Γιὰ μᾶς ἦταν θέμα ἠθικῆς καί ἱστορικῆς τάξεως, καί ὄχι δικῆς τους ἀταξίας...

Ἐπειδὴ εἶναι καλλίτερο ὅταν ἔχῃς λερωμένη τὴν φωλιά σου νὰ μὴ μιλάς καθόλου, στήν ἄσχετη αὐτὴ δικαιολογία, ἀπάντησε καί πάλι ὁ Μπότσαρης: «Εἶχατε ὅμως δηλώσει ὅτι ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ θὰ τὰ δώσετε τὰ χωριά. Μάλιστα εἶχατε δώσει διαταγὰς στὸν στρατὸ νὰ εἶναι ἔτοιμος πρὸς ὑποχώρηση. Ἐπιμένω: Ἐὰν ὑπῆρχε συνεννόησις μὲ τὴν Σερβία, δέν θὰ χανόταν τὸ ζήτημα. Ὑπάρχει ἐπίσημη δήλωσις τῆς σερβικῆς κυβερνήσεως, ὅτι αὐτὴ εἶναι διατεθειμένη νὰ διεκδικήσῃ τὰ 14 χωριά, ἐὰν ἐπρόκειτο ν' ἀφαιρεθοῦν ἀπὸ ἐμᾶς. Αὐτὸ ἀνεπτύχθη κατ' ἐπανάληψιν ὑπὸ τοῦ Σέρβου ἀντιπροσώπου στὸ χωριὸ Γκορίτσα. Οὐδέποτε βρεθήκαμε σὲ συντονισμό

ένεργείας πρὸς τὴν Σερβία. Οὐδεμία τῶν τελευταίων ἕξι κυβερνήσεων ἔξαιρῶ τοῦ σφάλματος αὐτοῦ. Ἡ Σερβία ζητοῦσε νὰ συνταντίσουμε τὸ ζήτημά μας, μὲ τὸ ζήτημα τῆς μονῆς τοῦ Ὁσίου Ναοῦμ!..

«Ἡ ἀπόφασις γιὰ τὴν μονὴ αὐτὴ ἐξεδόθη τὸ 1922 καὶ γιὰ ἐμᾶς τὸ 1924. Καὶ ἐν τούτοις, ἡ Σερβία ἀκόμη δὲν ἐξετέλεσε τὴν ἀπόφασιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν», ὑπερθεμάτισε ὁ Μόδης.

«Διότι ἡ Σερβία ἀπάντησε ἀρνητικῶς! – εἶπε ὁ Μπότσαρης. Καὶ συνέχισε λέγοντας γιὰ τὸν περίφημο Γαλλοἕλληνα πρέσβυ, Πολίτη, πὼς «ἐμφανίσθηκε στὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἄνευ ἠθικοῦ. Ἔχουμε εὐθύνη, διότι ἔχουμε εὐλύγιστη σπονδυλικὴ στήλη καὶ θέλουμε νὰ κάνουμε εὐρεΐα πολιτικὴ, χωρὶς νὰ δυνάμεθα!». **Μὲ ἄλλα λόγια εἶπε καὶ ὁσφουκάμπτες τοὺς Ἕλληνες κυβερνητικοὺς παράγοντες!** Καὶ συνέχισε, ὡς ἄλλο μαντεῖο τῆς Δωδώνης: «Παρασυρόμεθα ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τοῦ Βενιζέλου, ἀλλὰ πέρασε ὁ διεθνὴς ἄνεμος, ὁ ἀνυψῶνων τότε τὴν Ἑλλάδα. Χρειαζέται τώρα νὰ κάνουμε πολιτικὴ ἑλληνικὴ, διότι θὰ πάθουμε κι ἄλλες συμφορές»...

Στὰ ἔγγραφα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν φαίνεται ἀπειλῶν ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀλβανίας, Φανόλης, πὼς «ἡ διαγωγὴ αὐτὴ τῆς Ἑλλάδος, μὴ ἀποδιδούσης τὰ χωριά, θὰ διαταράξῃ τὴν εἰρήνην τῶν δύο χωρῶν».

Κατὰ τὸν Μπότσαρη, βάσει τῶν ἰδίων ἐγγράφων, «ὁ Πολίτης δὲν ὑπεστήριξε καλῶς τὸ ζήτημα, καταγγέλλων τὴν Ἀλβανία ὡς μὴ ἐκτελέσασα τὰ πρωτόκολλα Καπεστίτης καὶ Κερκύρας. Καὶ δὲν ὑπεστήριξε τὸ ζήτημα καλῶς, διότι ἔλεγεν “πρόκειται περὶ ἐδάφους ὀλίγον ἐνδιαφέροντος τὴν Ἑλλάδα καὶ κατοικουμένου ὑπὸ ἑκατοντάδων μόνον Ἑλλήνων”. Φταίει, κύριοι, ὁ ἐμπειρισμὸς, ἡ πνευματικὴ ἀρτηριοσκλήρωσις τῆς ἐπιτελικῆς καὶ διπλωματικῆς μας ὑπηρεσίας».

«Φταίει ὁ Πολίτης, διότι φοβήθηκε καὶ κάμφθηκε!» ὑπερθεμάτισε καὶ ὁ Ρέντης.

Ἐξερευνοῦμε τὸ Ἀργυροκάστρο καὶ ἀνακαλύπτουμε τὶς φωτογενεῖς πλευρὲς του καὶ ἔπειτα κατηφορίζουμε στὴν εὐφορὴ κοιλάδα τῆς Δρόπολης μὲ τὰ πολλὰ ἑλληνικὰ χωριά. Συναντᾶμε Ἕλληνες, Ἀλβανούς,

χριστιανούς, μουσουλμάνους. Προσπαθοῦμε νὰ ξεμπλέξουμε τὸ κουβάρι, ὅμως φεύγουμε μὲ πολλὰ ἐρωτηματικά...

Και καταπέλτης ό Μπότσαρης πρός τόν «βενιζελικό άστέρα» συνέχισε: «Τό σφάλμα είναι και ιδικό σας, διότι ώς ύπουργός είπατε ότι δέν πρόκειται περι έθνολογικών συνθηκών, αλλά ότι μόνο οικονομικές και συγκοινωνιακές συνθήκες μäs ενδιαφέρουν, κατακρίνοντας την διατύπωση τής διαμαρτυρίας τής κυβερνήσεως, με την όποία ζητούσε την άναστολή τής έκκενώσεως τών χωριών».

«Και πώς θέλατε να διατυπωθή;» ρώτησε ό Ρέντης. «Όπως είχα είπει στό ύπ. Συμβούλιο», άπάντησε ό Μπότσαρης.

«Καμμία κυβέρνησις δέν μπορούσε να κάμη πέραν αυτού που έγένετο, είπε ό πρωθυπουργός «ή άπόφασις ύπήρχε έκδιδομένη εις βάρος μας. Στην δέ Σερβία δέν έτάχθη προθεσμία έκκενώσεως, ενώ σε έμάς έτάχθη».

Ένα άλλο στιγμιότυπο είναι χαρακτηριστικό άπ' αυτήν την συνεδρίαση: Την στιγμή που ό Μπότσαρης έπιχειρούσε να μεταφράση την άνακοίνωση του Φανόλη, στα έλληνικά, κάποιος έφώνασε: «Άλβανιστί να μäs την πήτε!»... Και ό Μπότσαρης έτοιμάσθηκε να όμιλήση και άλβανιστί ένώπιον τής Δ' Συνελεύσεως τών Έλλήνων, ίνα πιστοποιηθή, ότι μόνο έλληνιστί είναι δύσκολο να συνεννοηθή κανείς μαζί της...

Έάν αλλάξουμε πρόσωπα και τόπους, ή ίδια συζήτηση θα ήδύνατο να είχε γίνει στην Βουλή τών Έλλήνων, τό 2007-2008. Κι όμως ή περιγραφήσα έγινε τό 1924...

Έγώ θα θυμίσω μόνον τόν λόγο τής Προέδρου τής Έλληνικής Βουλής, Ά. Μπενάκη, παρουσία του «Ήπειρώτη» προέδρου τής Δημοκρατίας Κ. Παπούλια, την 8η Φεβρουαρίου 2005: «*Αναλαμβάνετε, κ. Πρόεδρε, την Προεδρία τής Έλληνικής Δημοκρατίας για μία πενταετία, όπου θα σημειωθούν σημαντικά γεγονότα και έξελίξεις: Η Εύρωπαϊκή ένοποίηση θα προωθηθή με την ψήφιση ένδεχομένως και τής Συνταγματικής Συνθήκης, τα ένθικά σύνορα και ένα μέρος τής ένθικής κυριαρχίας θα περιορισθούν χάριν τής ειρήνης, τής εϋημερίας και τής ασφάλειας στην διευρυμένη Εύρώπη, τα δικαιώματα του άνθρώπου και του πολίτη θα ύποστούν μεταβολές καθώς θα μπορούν να προστατεύονται, αλλά και να παραβιάζονται άπό Άρχές και έξουσίες πέραν τών γνωστών και καθιερωμένων και πάντως ή Δημοκρατία θα συναυτήση προκλήσεις και θα δοκιμασθή άπό ένδεχόμενες νέες μορφές διακυβέρνησης»...*

ΠΗΓΕΣ:

- Λεκάκης Γ. «Ήπειρος, ή γωνιά που πέτρωσε στό 5», έκδ. «Πολυμέσα Έκπαιδευτική Μηχανική», 1998. Του ίδιου: «Άλείρου Ήπίρου περιήγησις» (άνέκδοτο).
- «Ή έγκληματική παράδοσις τών 14 χωριών τής Ήπίρου εις την Άλβανίαν-Και ή ήττοπάθεια τής κυβερνήσεως και του κ. Πολίτου», άρθρο τής έφημ. «Καθημερινή», επί δ/νσεως Γ. Άγγ. Βλάχου, τής Πέμπτης 27ης Νοεμβρίου 1924.